

Vermindert lichamelijke belasting door Automatisch Melksysteem?

Hendrik Jan van Dooren

De ziekteverzuimgegevens voor de veehouderij lijken laag, maar schijn bedriegt. Lichamelijk zwaar werk en een hoge mentale belasting leiden tot een toenemend aantal gezondheidsproblemen in de veehouderij. Het Praktijkonderzoek Veehouderij en IMAG gaan samen met veehouders op zoek naar effectieve oplossingen om de arbeidsomstandigheden te verbeteren en de arbeidsdruk te verminderen.

Laag ziekteverzuimpercentage

Het ziekteverzuimpercentage in de veehouderij (3,7 %) steekt gunstig af tegen het landelijke gemiddelde (5,4 %). Maar schijn bedriegt, want het verzuimpercentage is de afgelopen vijf jaar in de veehouderij gestegen terwijl het landelijke percentage nagenoeg gelijk is gebleven (zie figuur 1). Veel lichamelijk zwaar werk en een hoge mentale belasting zijn de belangrijkste oorzaken van het toenemend aantal gezondheidsproblemen in de veehouderij.

Onderzoek naar arbeidsoplossingen

Om het stijgende verzuimpercentage een halt toe te roepen, moeten de arbeidsomstandigheden en de arbeidsdruk op bedrijven verbeterd worden. Om de aanpak in goede banen te leiden is een Arboconvenant Agrarische Sectoren opgesteld (zie kader). Binnen dit convenant werkt Praktijkonderzoek Veehouderij samen met IMAG om effectieve oplossingen voor knelpunten te zoeken en deze oplossingen in de praktijk te testen. Dit jaar staat voor de melkveehouderij de lichamelijke en psychische belasting bij gebruik van een Automatisch Melksysteem centraal.

Oorzaken gezondheidsproblemen

Veel gezondheidsproblemen worden veroorzaakt door zwaar lichamelijk werk. Binnen de melkveehouderij is het melken een dagelijks terugkerende belasting van rug, schouders en armen. Automatisch melken kan daar verlichting inbrengen. Op dit

moment past ruim 2 % van de 24.000 melkveehouders in Nederland een Automatisch Melksysteem toe. Naar verwachting zal over 10 jaar één derde van de veehouders met een Automatisch Melksysteem werken en zal daarmee op een substantieel deel van de Nederlandse melkveebedrijven worden toegepast. De aanschaf van een Automatisch Melksysteem betekent een forse omschakeling. De dagelijkse arbeidsroutine wijzigt grotendeels en ook de aard van de arbeid verandert. Het lichamelijk zware twee (of drie) maal daags melken vervalt, maar daarmee ook de vanzelfsprekende diercontrole tijdens melken. Specifieke controles en een managementsysteem zijn dan ook onontbeerlijk om de veestapel te kunnen volgen. Attentiemeldingen moeten worden beoordeeld en vervolgens omgezet in concrete handelingen. Dit legt een sterke nadruk op de managementcapaciteiten van de melkveehouder. Daarnaast kunnen op elk moment van de dag storingen ontstaan, die om actie van de veehouder vragen. De introductie van een Automatisch melksysteem leidt mogelijk tot een lagere fysieke belasting, maar geeft wel een hogere psychische belasting. De mate waarin is niet echter niet bekend. In het verleden is onderzoek gedaan naar de effecten van automatisering in het algemeen op fysieke en psychische belasting maar niet of nauwelijks naar de effecten van automatisch melken in het bijzonder en naar de gevolgen van veranderende psychische en lichamelijke belasting op de gezondheid van de veehouder. In de komende tijd wordt daarover hopelijk meer duidelijk.

Arboconvenant Agrarische Sectoren

Wat

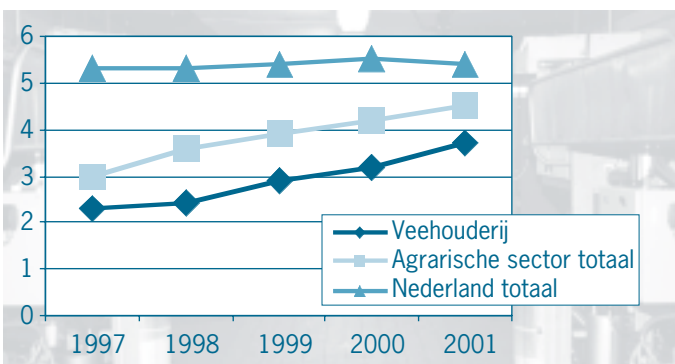
Een convenant is een overeenkomst waarin verschillende partijen afspraken maken over een zaak van algemeen belang. In het Arboconvenant Agrarische Sectoren staat het verminderen van arbeidsrisico's door hoge lichamelijke en mentale belasting en het terugdringen van het ziekteverzuim en de WAO-instroom centraal. Het convenant geldt voor acht verschillende agrarische sectoren, waaronder de veehouderij. De partijen stellen o.a. geld beschikbaar voor het begeleiden van bedrijven m.b.t. het verbeteren van arbeidsomstandigheden, het geven van voorlichting, trainingen en scholing, het openstellen van stimuleringsregelingen (bijvoorbeeld FARBO) en het doen van onderzoek naar effectieve oplossingen.

Wie

Het arboconvenant is ondertekend door de overheid (ministeries van LNV en SZW) en door sociale partners (zoals het agrarische bedrijfsleven en de agrarische vakbonden). Een Branche BegeleidingsCommissie (BBC) coördineert de uitvoering.

Wanneer

Het arboconvenant geldt voor vier jaar: van juli 2002 tot september 2006.

Figuur 1 Ziekteverzuim van werknemers (%) in de agrarische sector (%)